

REVISTA DE ISTORIE A MOLDOVEI, nr. 1-2, ianuarie-iunie 2011, editată de Institutul de Istorie, Stat și Drept al Academiei de Științe a Moldovei de la Chișinău, se deschide cu rubrica *In Honorem* în cadrul căreia colectivul de cercetători ai institutului îl omagiază pe distinsul istoric Ion Țișcanu la aniversarea vârstei de 60 de ani, pentru vasta și prodigioasă activitate științifico-didactică. Distinguii cercetători ai acestui institut și colaboratorii săi externi ne propun o serie de monografii, restituiri, studii și articole interesante și bine documentate în cadrul rubricilor deja consacrate ale acestei reviste academice.

La rubrica *Epoca medievală și modernă* istoricul Sergiu Bacalov semnează un amplu studiu referitor la „Procesul de împământare a boierimii alogene în țara Moldovei în secolul al XVII-lea. Aspecte din viața și activitatea marelui postelnic Stamate Hiote (Sacăzliu)“, în care surprinde aflul mare al populației creștine, originare din provinciile balcanice ale Imperiului Otoman venite în Țara Moldovei, care, prin naturalizare, au devenit boieri moldoveni. Pentru a ilustra acest fenomen, autorul s-a oprit asupra biografiei marelui postelnic S. Hiote, o personalitate remarcabilă și extrem de influentă în mediul boierimii din Moldova, a cărui activitate a determinat multe momente importante din istoria Republicii Moldova. La aceeași rubrică semnalam investigația făcută de cercetătorii Vladimir Artamonov și Valetin Constantinov în Arhiva Rusă de Stat a Actelor Vechi referitoare la activitatea lui D. Cantemir în Imperiul Rus. În articolul „Încercarea de trecere a lui Dimitrie Cantemir sub protectorat austriac în anul 1715“ este prezentat conținutul documentului, în limbile germană, rusă și română, din care reiese că în cadrul unei vizite secrete a lui D. Cantemir în Austria acesta și-a exprimat dorința de a schimba protectoratul rusesc al Republicii Moldova cu cel al Imperiului Habsburgic și, în caz de război împotriva turcilor, să părăsească Rusia și să devină un vasal al Habsburgilor.

Teologul Veaceslav Ciorbă ne propune, în cadrul rubricii *Secolul XX*, articolul „Misiunea ortodoxă română din stânga Nistrului (1941-1944)“ în care se referă la organizarea vieții bisericești din Transnistria. Mai întâi este prezentată situația dezastruoasă a Bisericii Ortodoxe (în anul 1941 în această provincie nu activa decât o singură biserică cu un singur preot, deoarece 235 de biserici fuseseră distruse), pentru ca apoi, odată cu trecerea acestei provincii sub administrație civilă românească, autoritățile române să poată

înființa o Misiune Ortodoxă specială care a funcționat mai întâi la Tiraspol apoi la Odessa, despre care s-a scris puțin și activitatea ei a fost apreciată diferit. Aflăm din acest articol că această structură bisericească a înregistrat câteva rezultate notabile pentru viața românilor transnistreni: au fost refăcute majoritatea bisericilor distruse, au fost angajați preoți slujitori, au fost redeschise mai multe mănăstiri, s-au înființat două școli teologice, a fost editat un ziar bisericesc.

Mai citim despre „Ieșirea României din războiul împotriva URSS și acțiunile SMERȘ pentru anihilarea agenturii serviciilor speciale românești“, articol în care istoricul Pavel Moraru prezintă acțiunile Serviciului de contrainformații sovietic SMERȘ a Armatei 53 sovietice pentru identificarea și anihilarea serviciilor de informații speciale române și germane începând cu luna martie a anului 1944 când, unități ale armatei sovietice au ocupat din nou partea de Nord a Basarabiei. Acesta a fost începutul unei perioade dramatice pentru cei care se angajaseră să lupte împotriva ocupantului sovietic pe frontul secret.

Un alt istoric, Octavian Țicu, propune un amplu articol, intitulat „Border and territory in the Russian history: a glance at the post sovietic period“ în care analizează comportamentul Rusiei în „vecinătatea apropiată“ și tendința de separare și anexare de noi teritorii din spațiul postsovietic pentru redobândirea statutului de mare putere. Federația Rusă, obișnuită cu teritoriu mare și „lipsa“ de frontiere, privește spre spațiul postsovietic ca la ceva relativ și posibil de a fi asimilat la Rusia „de bază“. Autorul abordează problema integrității teritoriale a statelor din spațiul postsovietic ca un instrument al strategiilor rusești de politică externă și a identității ruse care transcende spațiul Federației Ruse de astăzi. Pentru exemplificare, O. Țicu invocă invazia Georgiei în anul 2008 și recunoașterea oficială a republicilor separatiste din Abhazia și Osetia de Sud de către Federația Rusă, evenimente ce sugerează că ar putea fi de așteptat scenarii similare în regiunea ucraineană Crimeea și în republica separatistă transnistreană a Republicii Moldova. Strategia politică a Federației Ruse la acest moment constă în erodarea integrității teritoriale a statelor vecine pentru atingerea obiectivelor sale geopolitice.

Gheorghe Cojocaru, directorul Institutului de Istorie Stat și Drept al AȘM, completează rubrica *Do-*

cumentar cu o stenogramă din 12 august 1967, referitoare la predarea istoriei Moldovei în cadrul cursului de istorie a URSS. Sub sintagma „Fiecare este dator și în drept să spună ce gândește” ideologii CC al PCUS au impus predarea istoriei în republicile naționale unionale după anumite criterii, ca reacție „la interpretările dușmănoase din exterior prin care s-ar fi urmărit denaturarea istoriei statului Sovietic”; iar „profesorul de istorie trebuia îndrumat ideologic, pentru a explica *corect* politica partidului sub aspect istoric”. Sub regimul partidului-unic, așa cum remarcă autorul, „o asemenea invitație la libera expresie de gândire, mai ales în domeniul istoriei, nu era altceva decât o manifestare de ipocrizie și cinism ideologic”.

La rubrica *Memorii* Dinu Poștarencu propune textul „Iorgu Tudor memorialist”, care conține o serie de evocări ale lui Iorgu Tudor referitoare la mișcarea

de eliberare națională a românilor din Basarabia de la începutul secolului al XX-lea, existente în fondurile Arhivei Naționale a Republicii Moldova, iar la *Viața științifică* aflăm despre Conferința științifică internațională a tinerilor cercetători „Consolidarea și dezvoltarea statului de drept în contextul integrării europene”.

Acest număr mai cuprinde o serie de recenzii și se încheie cu prezentarea *Mesei rotunde* organizate de Institutul de Istorie Stat și Drept și Institutul de Integrare Europeană și Științe Politice ale Academiei de Științe a Moldovei cu tema *Analizele STRATFOR cu privire la Republica Moldova și evoluțiile contextului actual internațional*, în cadrul căreia a fost dezbătută partea a 4-a a „Jurnalului geopolitic” dedicat analizei geopolitice, economice și identitare a Republicii Moldova, realizat de George Friedman, fondatorul Centrului de Analize STRATFOR din SUA.

Sanda Cincă

INTERNATIONAL POLITICAL SCIENCE REVIEW (IPSR), vol. 32, nr. 5, noiembrie 2011, este o publicație lunară, centrată pe editarea articolelor care tratează probleme de referință din domeniul științei politicii internaționale. Structura articolelor demonstrează că revista se adresează cercetătorilor de specialitate din lumea întreagă, interesați de studierea fenomenului politic în contextul multiplelor schimbări care intervin perpetuu pe plan internațional¹.

IPSR este una dintre publicațiile care reflectă activitatea și obiectivele *International Political Science Association*². Board-ul redacțional al revistei urmărește să ofere o oglindă a preocupărilor cercetătorilor în politici sociale din lumea întreagă, care sunt în mod deosebit interesați de creșterea interdependenței între țări, în contextul schimbărilor globale.

Numărul de față este un număr special dedicat *Calității democrației în partea estică a Asiei*, având drept coordonatori pe Leonardo Morlino, Björn Dressel și Riccardo Pelizzo.

Coordonatorii deschid numărul cu un studiu comparativ aplicat pe opt țări din partea asiatică a Pacificului, *The Quality of democracy in Asia-Pacific: issues and findings*.

Următoarele studii sunt dedicate altor țări din

zona amintită mai sus, precum Thailanda, Filipine, Cambodgia, Coreea de Sud și Taiwan.

Federico Ferrara se oprește asupra realităților democrației din Thailanda contemporană în articolul intitulat *Thailand: minimally stable, minimally democratic*. În studiul următor, Björn Dressel pornește de la observația că democrația din Filipine este în sine un paradox, în articolul intitulat *The Philippines: how much real democracy?*.

Studiul semnat de Kheang Un, *Cambodja: Moving away from democracy?*, propune un studiu al democrației din Cambodgia punând în discuție felul în care s-a dezvoltat aceasta, de la instaurarea ei în 1993. Cercetătorul ajunge la concluzia că această țară susține un regim care este autoritar, cu un caracter democratic limitat. Stephen McCarthy se oprește asupra trasăturilor democrației din Fiji, susținând că aceasta este influențată în mare parte de diviziuni etnice, de polarizarea forțelor în stat etc. Studiul se numește *Soldiers, chiefs and church: unstable democracy in Fiji*. Titlul indică sugestiv și forțele la care se referă: armata, puterea politică și biserica. Democrația din Coreea de Sud este studiată de Hyug Baeg Im în articolul *Better democracy, better economic growth? South Korea*. Pornind de la faptul că locuitorii Coreei au luptat mult ca să își îmbunătățească

¹ Pentru numerele prezente în format digital (ianuarie 1980 - ianuarie 2012) vezi: <http://ips.sagepub.com/content/by/year>

² *International Political Science Association* a fost fondată în 1949, sub auspiciile UNESCO. Pentru o descriere a profilului și scopurilor asociației, vezi: http://en.wikipedia.org/wiki/International_Political_Science_Association.

calitatea democrației din statul în care trăiesc, autorul sugerează că au implementat legi care să împiedice corupția și să stimuleze răspunderea individuală și libertatea, astfel încât guvernarea să fie efectivă. Cu toate că este pe drumul bun, cercetătorul susține că Coreea de Sud mai are încă destul de mult de luptat pentru creșterea sa economică și pentru dezvoltarea democrației.

Numărul de față se încheie cu studiul semnat de trei cercetători: Yu-tzung Chang, Yun-han Chu și Min-hua Huang, *Procedural quality only? Taiwanese democracy reconsidered*. Articolul se oprește asupra tinerei democrații din Taiwan, considerând că această realitate a pornit în sens bun, având însă multe de rezolvat în domeniul legislației, al echității și simțului răspunderii individuale.

Ileana Stănculescu